

הצהרות לחוד ומעשים לחוד

ההתיישבות בצפון עדיין מצפה שההצהרות התומכות יהפכו למדיניות בשטח

רו"ח בועז מקלר 29/7/07

בישיבת הממשלה בשבוע שעבר הוחלט על הקמת ועדת שרים להתיישבות כפרית וחקלאית, אשר תפעל בין השאר לחיזוק ישובי הגליל והצפון. הקמת הוועדה מפנה תשומת לבנו למחדל מתמשך של מעל לשנה, בכל הקשור לעידוד ההתיישבות בישובי הצפון על ידי הממשלה.

מעל שנה פונים ראשי מועצות אזוריות בצפון, חברי כנסת ונציגי ישובים להאריך את החלטת מועצת מקרקעי ישראל מס' 888, אשר קבעה תמריץ להרחבת ישובים בקו עימות צפון. אותה החלטה, שהתקבלה במועצה ב-12 לאוקטובר 2000, קבעה על סמך חו"ד של היועץ המשפטי לממשלה כי ניתן לגבות תמורה לצורך פירעון חובות ו/או לצורך חיזוקו של הישוב בהקצאת מגרשים, לפי החלטה 737 - הרחבה למגורים במושבים ובקיבוצים, בקו עימות הצפון.

החלטה 888 הייתה הגורם המרכזי בשיווק מעל 1,000 מגרשי הרחבה במושבים ובקיבוצים בקו עימות צפון בשנים האחרונות. לאחרונה, עם פקיעת תוקפה של החלטה 737 הוצב מכשול המונע הקצאה של אלפי מגרשים בקו עימות צפון, מאחר ולא ניתן לגבות תמורה לחיזוק היישוב ולפירעון החובות.

חשוב שיהיה ברור, התמורה שנגבתה בישובי קו עימות צפון למגרש, על פי החלטה 888, הסתכמה בסך של 10-15 אלף דולר למגרש. היא נועדה לחיזוק תשתיות בישוב הקיים ובאה למלא החוסר הנובע מעיוות כלכלי בחוק, שאינו מאפשר גביית היטל השבחה על מגרשים אלו.

יתרה מכך, אין כל הבדל בין החלטה 737 והחלטה 959 שהחליפה אותה (בעקבות בג"צ הקרקעות), מאחר ודמי החכירה בקו עימות צפון היו ונשארו אפס, והכול במטרה לעודד ההתיישבות בחבל ארץ זה.

נשאלת השאלה, האם הממשלה וועדת שרים המיוחדת שהוקמה לקידום ההתיישבות מסוגלים לקבוע ולממש מדיניות התיישבותית ממשית. המבחן הראשון והמיידי של ועדת השרים המיוחדת תהא יכולתה להאריך את החלטה 888, שתאפשר כאמור את המשך שיווק המגרשים במושבים ובקיבוצים בצפון.

באם ההחלטה לא תוארך, יעיד הדבר על כשלון הממשלה לממש מדיניותה ועל כניעתה המוחלטת לדרגים הבריורקטים. אם יתממש תרחיש עגום זה, נאלץ להודות כי הדרגים הבריורקטים הם קובעי המדיניות הלכה למעשה בהתיישבות בצפון והם פועלים בניגוד למדיניות המוצהרת של הממשלה.

הכותב הינו רואה חשבון המתמחה בקיבוצים ובמושבים